

08.12.2022

§ 219

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esitys kaupunginhallitukselle Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymisestä

HEL 2017-007146 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristösuunnittelija Hanna Seitapuro. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Tarik Ahsanullah: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tarik Ahsanullahin ehdotuksesta.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Veräjämäen metsän rajaus
- 2 Veräjämäen metsän hoito- ja käyttösuunnitelma 2023-2032
- 3 Lainhuutotodistus 91-408-1-0
- 4 Lainhuutotodistus 91-411-1-159

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen perustamista sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijän perustelut

Hakemus luonnonsuojelualan perustamiseksi

Alueen nimi

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualue

Suojelun perusteet ja tarkoitus

Suojelun tarkoituksena on säilyttää monimuotoinen metsäalue Vantaanjoen varrella. Suojelualue sijaitsee korkealla rinteellä ja sen lakialueilla. Metsätyypit vaihtelevat joenrannan lehdoista rinteiden kangasmetsiin ja lehtomaisiin kankaisiin sekä avoimia kallionlakia reunustaviin kalliometsiin. Alueella on myös erilaisia korprien suotyyppisiä.

Veräjämäen metsän kääpä- ja orvakkalajisto on poikkeuksellisen monimuotoinen, ja sitä pidetään valtakunnallisesti merkittävänä. Inventoinneissa alueelta on tavattu 91 kääpä- ja n. 150 orvakkalajia, mikä on pinta-alaan suhteutettuna hyvin korkea luku. Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on 14.

Veräjämäen metsän rauhoitus auttaa omalta osaltaan säilyttämään Vantaanjoen varren vihersormen monimuotoista luontoa.

Alueen sijainti ja rajaus

Veräjämäen metsä sijaitsee Vantaanjoen varrella Pikkukosken uimarannan ja HSY:n vesilaitoksen välisellä alueella. Idässä alue rajautuu Vantaanjokeen tai sen varrella kulkevaan kevyen liikenteen väylään, pohjoisessa uimarantaan ja asuintontteihin, lännessä Jokiniementiehen ja sitä reunustaviin metsiin sekä etelässä voimalinjaan ja sen eteläpuolella olevaan HSY:n vesilaitokseen.

Joen varren metsät ja suot ovat n. 8 m merenpinnan yläpuolella. Jyrkän rinteiden laella sijaitsevat avokallioiset yläosat kohoavat yli 34 m korkeuteen, joten suojelualan korkeuserot ovat yli 26 m.

Veräjämäen itäpuolella sijaitseva Vantaanjoen pääuoma on Natura-alue FI0100104.

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualan pinta-ala on 17,10 ha.

Suojelualan sijainti on esitetty liitteessä 1.

Valmistelu

08.12.2022

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen valmistelu sai alkunsa valtuustoaloitteesta. Vuonna 2017 ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö aloittivat kampanjan, jossa haastoivat yksityiset maanomistajat antamaan luonnonsuojelualueita lahjaksi 100 vuotta täyttävälle Suomelle. Valtio lupasi lahjoittaa tuplaten sen hehtaarimäärän, mitä yksityiset tahot lahjoittavat. Helsingissä Emma Kari ja 44 muuta kaupunginvaltuutettua allekirjoittivat aloitteen suojelualueiden perustamisen puolesta. Tuolloin päätettiin antaa lahjaksi jo valmistelussa olleet Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon luonnonsuojelualueet, joka sisältyvät Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan 2015–2024.

Valtuustoaloitteessa yhtenä suojelukohteena ehdotettiin kuitenkin Veräjämäen metsää, jonka valmistelu aloitettiin apulaispormestari Anni Sinemäen ja virkamiesten kanssa tehdyn maastokäynnin jälkeen.

Luonnonsuojelualueen valmistelua työstettiin kannanottovaiheeseen saakka, mutta henkilöstömuutokset viivästyttivät esityksen valmistumista.

Vuonna 2019 valmistelu aloitettiin uudelleen luontoselvitysten tekemisellä. Luontotyyppi- ja kasviselvityksiä teki Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, joka on laatinut alueelle myös hoito- ja käyttösuunnitelman. Käppä- ja orvakkatietoja täydennettiin kahdessa selvityksessä vuonna 2019. Lisäksi vuoden 2018 liito-oravaselvitys toi uutta tietoa liito-oravan ydinalueista. Hoito- ja käyttösuunnitelma on esityksen liitteenä 2.

Uusien luontotietojen perusteella suojeltavaksi estetään nyt laajempaa aluetta kuin vuonna 2017 suunniteltiin. Kun vuoden 2017 suojelualue-rajaukseen sisältyivät lähinnä Vantaanjoen varren rinnerimmet, luontoinventointien perusteella esitetään suojeltavaksi nyt myös rinteen lakialueiden metsiä, joiden lahottajasieniarvot ovat merkittävät. Lakialueelle sijoittuu myös toinen suojelualueen liito-oravan ydinalueista ja erittäin uhanalaiset lehto- ja ruohokorvet.

Valmistelun aikana on järjestetty kokouksia ja maastokäyntejä virkamiesten, lahottajasieniasiantuntijan, Oulunkylä-seuran, Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen ja Mountain Bike Club Finlandin edustajien kanssa. Kaikille avoin yleisötilaisuus pidettiin 31.10.2022. Tilaisuuden jälkeen kaikilla oli mahdollisuus antaa suojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta kirjallisia kannanottoja.

Valmistelun loppuvaiheessa oltiin yhteydessä HSY:hyn, joka oli antanut luonnonsuojelualueen perustamisesta lausunnon valmistelun aiemmassa vaiheessa.

Kiinteistötiedot

Alue sijaitsee kiinteistöillä 91-408-1-0 ja 91-411-1-159, jotka ovat Helsingin kaupungin omistuksessa. Lainhuutotodistukset ovat esityksen liitteinä 3 ja 4.

Kaavoitus

Yleiskaavassa 2016 suurin osa Veräjämäen metsästä sijaitsee virkistys- ja viheralueella. Alueen pohjoisreunalla alueelle ulottuu asuntovaltaisen alueen A4-pikselien kulmia. Lännessä Jokiniementien läheisyydessä alueelle ulottuu asuntovaltaisen alueen tehokkaampaan rakentamiseen liittyviä A2-pikseleitä.

Yleiskaavassa on pikselien avulla osoitettu maankäytön muotoja karkealla ja suuntaa antavalla tavalla. Helsingin kaupunki on korostanut, että kunkin pikselin alueen tarkempi suunnittelu tehdään yleiskaavan laatimisen jälkeen. Tiettyä toimintaa osoittavan pikselin alueelle voi myöhemmässä vaiheessa osoittaa myös muunlaista maankäyttöä. Tämän vuoksi yleiskaavassa rakennettavaksi osoitettuihin alueisiin voi sisältyä myös viheralueita tai suojelua.

Lähes koko Veräjämäen metsä sijaitsee asemakaavan 3133 alueella ja on puistoa. Uimarannan läheiset alueet ja hyvin pieni kulmaus pohjoisessa asuntonttien eteläpuolella ovat urheilualuetta. Koska liikunnan harrastaminen on mahdollista luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeenkin, perustaminen ei ole ristiriidassa asemakaavan kanssa.

Hyvin pieni kulmaus Veräjämäen metsän luoteiskulmasta kuuluu asemakaavaan 9073 ja on puistoa.

Korvaus

Helsingin kaupunki ei hae korvausta luonnonsuojelualueen perustamisesta.

Luontotyypit ja kasvillisuus

Veräjämäen metsäalueella pinnanmuodot ja kosteusolot vaihtelevat, mikä on luonut alueelle monimuotoisesti erilaisia luontotyyppisiä. Alueella esiintyy viittä uhanalaista ja kolmea silmälläpidettävää luontotyyppiä. Uhanalaisia luontotyyppisiä ovat erittäin uhanalaiset ruoho- ja lehtokorvet sekä vaarantuneet varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kanakat, tuoreet keskiravinteiset lehdot ja kosteat runsasravinteiset lehdot. Silmälläpidettäviä ovat varttuneet havupuuvallaiset lehtomaiset kanakat, kosteat keskiravinteiset lehdot ja kalliometsät.

Laajimmat lehtoalueet sijaitsevat Veräjämäen metsän itäosassa joen rannassa ja korkealla rinteellä. Osa lehdoista on lähes aarniomaisia suurine kuusineen. Maahan kaatuneita lahopuurunkoja on runsaasti. Osalla lehtokuvioista on tehty hakkuita 1900-luvun lopulla myrskytuhojen jälkeen, ja niille on kasvanut tiheä kuusitaimikko. Kuvioille on myös istutettu tammia, jotka elävät kituliaasti kuusten varjossa.

Edustavimmat varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat vanhapuustoisia metsiä, joissa on paljon lahopuuta. Ne sijaitsevat alueen itä- ja eteläosissa. Länsiosan kangasmetsiä on paikoin harvennettu. Hoidon jäljet näkyvät puuston ikärakenteessa nuoren puuston runsautena eivätkä hoitokuviot edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Lehtokorvet sijaitsevat Veräjämäen koillis- ja lounaisosissa. Sekapuustoisten korpien kenttäkerroksen kasvilajeja ovat koillisosassa Helsingissä huomionarvoiset lehtokasvit, kuten laajoina kasvustoina esiintyvä lehtokorte ja runsas lehtotähtimö, ja lounaassa suuret saniaisat, kuten metsäalvejuuri ja isoalvejuuri. Koillisosan lehtokorpi sijaitsee suuren hulevesiojan länsipuolella kosteassa maastossa ja on hyvin säästynyt kulumiselta. Lehtokorpi on edustavuudeltaan hyvä.

Länsiosassa sijaitsevan ruohokorven eteläosassa virtaa noro.

Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmän mukaan Veräjämäen metsässä on useita arvokkaita kääpä- ja orvakka-alueita. Se on kokonaisuudessaan tärkeä lintualue ja täyttää lähes kokonaan metsien METSO-kriteerit ja maakunnallisesti arvokkaan luontokohteen LAKU-kriteerit.

Merkittävä lajisto

Lahottajasienet

Veräjämäen metsässä on hyvin monimuotoinen lahottajasienilajisto, ja aluetta pidetään valtakunnallisesti merkittävänä.

Alueelta on löydetty 90 kääpälajia ja n. 150 orvakkalajia, mikä on pintaalaan suhteutettuna hyvin korkea määrä. Arvokkaita elinympäristöjä kuvaavia kääpien indikaattorilajeja on peräti 60. Lisäksi alueelta on havaintoja lähes 30 vaateliaasta tai harvinaisesta orvakkalajista. Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on 14, kuten erittäin uhanalainen paksukääpä, vaarantuneet harjaskääpä, sitkaskääpä ja kastanjakääpä sekä alueellisesti uhanalaiset harjasorakas, kangaskurokka ja viherkarhikka. Hyvin harvinaisten lajien määrä on hyvin korkea. Tällaisia ovat esim. Suomen toinen havainto hiidennahasta ja ainoa havainto puikko-

08.12.2022

hämäkästä. Alueelta on löytynyt myös lajeja, jotka saattavat vielä olla tieteelle kuvaamattomia.

Rikkaan lahottajasienilajiston syntyä selittävät monet tekijät: Maaston pinnanmuodot ja kosteusolot vaihtelevat, mikä luo mahdollisuudet erilaisten elinympäristöjen kehittymiselle. Veräjämäellä on myös ilmastollisesti edullinen sijainti lähellä merta suojaisalla joen rannalla. Alueella on luonnontilaisen kaltaisia, runsaasti lahoppuuta sisältäviä metsäkuvioita, ja mielenkiintoista aluetta on myös tutkittu enemmän kuin monia muita metsäalueita.

Uhanalaisen lajiston säilymisen kannalta olisi hyvä turvata metsien säilyminen mahdollisimman luonnontilaisina Vantaanjoen varrella ja varmistaa lajiston leviämismahdollisuuksia viheryhteyksien avulla.

Veräjämäellä osa alueella esiintyvistä uhanalaisista ja harvinaisista lajeista jää luonnonsuojelun rajauksen ulkopuolelle.

Liito-orava

Veräjämäen metsän luonnonsuojelun alueella on kaksi liito-oravan ydinalueita, jotka sijaitsevat etelärajan korvessa ja kuusisekametsässä sekä Vantaanjoen varren lehdossa. Eteläosan metsässä on kolohaapa, jota liito-orava käyttää pesäpuuna.

Liito-oravan kulkuyhteydet Veräjämäestä muualle ovat heikot, sillä Vantaanjoki muodostaa itäpuolella leveän kulkuesteen ja pohjoisen suuntaan yhteydet ovat avomaiden ja asuinalueiden katkomat. Länteen Käpylän suuntaan liito-oravat pääsevät Kotoniitynpuiston kautta.

Liito-orava on luontodirektiivin IV liitteen tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Linnut

Veräjämäen metsän linnusto koostuu tavanomaisten metsälajien lisäksi vanhoja kuusikoita suosivista lajeista ja lehtipuuvältaisten lehtojen lajeista. Vuonna 2016 tehdyssä inventoinnissa havaittiin erittäin uhanalaisen hömötiaisen pesivän alueen länsiosissa. Kuusikoiden tunnuslintuihin kuuluva kuusitiainen oli huomiota herättävän runsas. Vaateliainen lehtimetsien linnusta alueella on tavattu mustapääkertua ja sirittäjää. Joen varressa oli harvinaisen pikkutikan ja satakielen reviirit.

Putkilokasvit ja sammalet

Veräjämäeltä on löydetty erittäin uhanalaista lahokaviosammalta kahdesta kohdasta. Alueen metsät soveltuvat lajin elinympäristöiksi hyvin, ja todennäköisesti lajia kasvaa alueella muuallakin.

Veräjämäessä kasvaa myös Helsingissä harvinaisia lehtoisuutta osoittavia putkilokasveja, kuten lehtokortetta, lehtokuusamaa, lehtopalsamia, lehtotähtimöä, mustakonnanmarjaa ja pähkinää.

Vieraskasvit

Koillisosan hulevesiojan varressa kasvaa jättipalsamia.

Muinaisjäännös

Kallion lakialueella ja jyrkällä rinteellä on I maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia: Kahden tykkiaseman tykkipatteri, luola, oja ja maavalleja, joiden rakennustyöt jäivät aikoinaan kesken. Tykkipatterit ovat 15-17 metriä halkaisijaltaan olevia kallioon louhittuja pyöreitä kuoppia. Nykyisin ne ovat täyttyneet vedellä ja kosteiden paikkojen kasvillisuudella. Muinaisjäännösten alue muinaismuistolailla suojeltu.

Alueen käyttö

Veräjämäki on suosittu ulkoilualue. Se sijaitsee tiiviin asutuksen ja yleisen uimarannan vieressä. Paikalle pääsee myös Vantaanjoen toiselta puolelta Viikinmäestä siltaa pitkin. Luoteisosan kuusikko on päiväkodin suosima leikkipaikka. Alueella kuljetaan jalan ja pyörällä.

Vantaanjoen varressa ja metsän läpi kulkee kivituhkapintaisia kevyen liikenteen reittejä. Niiden lisäksi maastoon on syntynyt melko tiheä polkuverkosto, joka puuttuu vain jyrkimmiltä rinteiltä ja rannan kosteimmilta kohdilta.

Viime vuosina maaston kuluminen on lisääntynyt voimakkaasti. Kulureitit ovat leventyneet paikoin jopa usean metrin levyisiksi sekä kallion laella että rinteiden metsissä. Poluille on rakennettu hyppyreitit ja kaaroksia, joiden maa-aines on kaivettu polun vierestä. Puita on katkaistu moottorisahalla.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonhoidon suunnitelma

Suurelle osalle Veräjämäen metsistä ei esitetä hoitotoimenpiteitä, vaan metsien annetaan kehittyä luontaisesti. Se turvaa parhaiten uhanalaisten lajien ja luontotyyppien säilymistä.

08.12.2022

Kolmelle kuviolle on 1900-luvun lopulla tehty hakkuin pienaukkoja. Näille kuvoille on kasvanut tiheä kuusitaimikko, joka varjostaa muiden puulajien taimia ja kenttäkerroksen kasvillisuutta. Kuusitaimikkoa harvennetaan varovaisesti, jotta muut puut saavat kasvutilaa ja kenttäkerroksen kasvillisuus voi elpyä valon päästessä maan pinnalle. Tämä nopeuttaa hieman metsän erirakenteisuuden syntymistä. Harvennettuja kuusen taimia käytetään mm. ei-toivottujen polkujen sulkemiseen. Puuston varovaiset harvennukset tehdään lintujen pesimäajan (1.4.–31.7.) ulkopuolella. Harvennukset tehdään erillisen suunnitelman mukaan, sillä yhdellä kuvioista esiintyy silmälläpidettävää rusokantokääpää.

Turvallisuuden vuoksi kulkureittien varrelta kaadetaan tarvittaessa vaarallisia puita. Puut jätetään lahopuuksi kasvupaikalleen. Puista voidaan myös katkaista vain latvus, jolloin tyviosa jää pystyyn pötkelöksi.

Hulevesiojan varrelta poistetaan jättipalsamit.

Virkistyskäytön suunnitelma

Rakennetut ulkoilureitit säilyvät edelleen käytössä. Niiden lisäksi osa nykyisistä maastossa kulkevista poluista merkitään virallisiksi polkureiteiksi. Polkuja ei levennetä eikä niiden vuoksi kaadeta puita. Kosteimilla kohdilla polkuja voidaan vahvistaa esimerkiksi soralla. Se auttaa polkua säilymään kuivana, jolloin kulkijan ei tarvitse kiertää kosteaa kohtaa metsän kautta.

Jyrkässä rinnelehdossa saa kulkea vain merkittyjä polkuja pitkin, ja kulkeminen polkujen ulkopuolella kielletään. Pyöräily lehdossa ei ole enää sallittua. Eroosio jyrkillä rinteillä voi olla voimakasta ja reittien leveneminen uhkaa lehtokasvillisuutta ja lahoppuustoa. Helsingin kaupunki reittien ylläpitäjänä ei voi myöskään taata reittien turvallisuutta.

Ennen polkujen perustamista polkureitistölle tehdään turvallisuustarkastelu. Sen pohjalta joihinkin jyrkkiin kohtiin voidaan joutua tekemään portaita tai muita turvallisuutta edistäviä rakenteita.

Vaikka pyöräily lehdossa kielletään, kallion päällä kulkeva Veräjämäen läpi lounaasta koilliseen johtava reitti jää edelleen myös pyöräilijöiden käyttöön. Se on pyöräilijöiden pääreitti alueella.

Veräjämäen metsään pystytetään opasteita, joissa kerrotaan alueen ainutlaatuisesta luonnosta.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

08.12.2022

Alueella on kielletty

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kal-
lioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- kasvien, sienten ja jäkälien sekä niiden osien ottaminen ja vahingoit-
taminen
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritsemi-
nen ja niiden pesien hävittäminen
- tulenteke, telttailu ja muu leiriytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin,
maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Alueella on kielletty

- liikkuminen polkujen ulkopuolella liitekarttaan merkityllä rinnealueella
- pyöräily liitekarttaan merkityllä rinnealueella
- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kan-
nalta välttämätöntä liikkumista
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä on sallittu

- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuväli-
neellä
- marjojen ja ruokasienten poimiminen liitekarttaan merkittyä rinnealuet-
ta lukuun ottamatta
- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen pois-
taminen siten, että puiden rungot jätetään lahopuuksi kasvupaikalleen
tai sen läheisyyteen
- vesilaitoksen rakenteiden käyttö ja huolto
- alueen pohjoisosassa sijaitsevan hulevesiputken ja -ojan käyttö ja
huolto
- muinaisjäännösten tutkiminen ja hoitaminen Museoviraston toimesta
tai luvalla. Alueen luontoon kajoaminen edellyttää myös ELY-
keskuksen lupaa.
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunni-
telmissa tarkemmin osoitetulla tavalla.

Kustannusarvio

Investoinnit

08.12.2022

Veräjämällä tarvittavia investointeja ovat opasteiden suunnittelu, rakentaminen ja maastoon pystyttäminen, polkujen turvallisuustarkastelu, polkureittien suunnittelu ja rakentaminen, turvallisuustarkastelussa tarvittaviksi todettujen rakenteiden, kuten portaiden, suunnittelu ja rakentaminen, sillan rakentaminen noron yli sekä suojelualueen rajojen merkitseminen.

Investointien kustannusarvio on 56 000–116 000 € / 10 v. riippuen siitä, millaisia turvallisuutta edistäviä rakenteita täytyy tehdä.

Vuosittainen hoito

Vuosittaiseen hoitoon kuuluvat reittien, opasteiden ja muiden rakenteiden ylläpito, puuston harvennukset ja vieraslajien poisto.

Vuosittaisen hoidon kustannus on 16 245 €.

Suunnitteluun ja hoidon koordinointiin liittyvät työt

Luonnonsuojelualueen hoidon suunnittelun, luontoseurantojen ja investointien koordinointi on virkatyötä.

Hoito- ja käyttösuunnitelma uusitaan kymmenen vuoden välein. Konsulttipalveluina hankittavien luontoselvitysten sekä hoito- ja käyttösuunnitelman uusimisen kustannus on n. 50 000 € / 10 v.

Kannanotot

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta saatiin yksi kannanotto, jonka antoi Helsingin luonnonsuojeluyhdistys. Kirjallisen kannanoton tarvetta tiedusteltiin valmistelun loppuvaiheessa myös HSY:ltä, joka antoi luonnonsuojelualueen perustamisesta lausunnon valmistelun aiemassa vaiheessa vuonna 2017.

Esittelijä kiittää kaikista kannanotoista ja huomioista.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen Helsyn kannanotto

Helsy kannattaa lämpimästi ratkaisua, että luonnonsuojelualue toteutetaan laajempuna kuin alkuperäinen rajaus oli. Kiitoksen ansaitsee myös se, että liikkumista rajoitetaan luonnonsuojelualueen arvokkaimmassa osassa rinnelehdossa.

Helsyn mukaan luonnonsuojelualueeseen tulisi kuitenkin lisätä siihen luonnollisesti kuuluvat pienet metsäalat. Toinen metsäala on sisällytetty uuden koirapuiston suunnitelma-alaan alueen eteläosassa. Toinen alue sijaitsee suunnitellun luonnonsuojelualueen rajan pohjoispuolella suunnittelualueen luoteisosassa.

Uudessa koirapuiston suunnitelmassa puistoon sisällytettäisiin arvokasta metsää. Koirapuiston pohjoisosassa metsänpohja rakennettaisiin tai se kului, mikä vähentää metsän ja kääpäalueen luontoarvoja. Itäosassa puusto poistetaan, maaston notkelma täytetään ja siihen istutetaan uutta kasvillisuutta. Helsyn mukaan koirapuiston ulottaminen metsään on suurempi haitta luonnonsuojelulle kuin koirapuiston koon pieni väheneminen koiraharrastukselle.

Toisella lisättäväksi ehdotetulla alueella kasvaa kookkaita haapoja, jotka ovat liito-oravien suosimia ja mahdollisia pesäpuita tulevaisuudessa. Haapojen läheisyydessä on tehty myös merkittäviä kääpähavaintoja.

Helsy toteaa, että luonnonsuojelualueen ympärille tulee tulevaisuudessa jättää riittävä suoja-alue metsäisenä virkistysalueena, jos ympäristössä ryhdytään toteuttamaan yleiskaavan mukaista rakentamista. Virkistysalueena toimivia metsiä tarvitsevat muun muassa metsissä leikkivät päiväkotien lapset ja muut lapset. Luonnonsuojelualue ei sovellu voimakkaaseen kulutukseen, vaikka on muuten lapsille oiva paikka tarkkailla luontoa.

Helsyn mukaan Veräjämäen luonnonsuojelualueen kytkeytyneisyydestä läheisiin metsiin ja metsäverkostoon tulee huolehtia. Vantaanjoen rantoja pitkin kulkevaa metsäverkostoa Haltialasta Vanhankaupunginlahdelle on vahvistettava etenkin siellä, missä osuus on puuton tai kapea. Muutoinkin joen rantojen luonnon monimuotoisuudesta on huolehdittava.

Infotaulujen sisältöön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Niillä on mahdollista lisätä ymmärrystä ja hyväksyntää liikkumisrajoitukselle virallisten polkujen ulkopuolella. Taulujen sisältö voi myös antaa tietoa siitä, miksi lahopuiden jättäminen metsiin on tärkeää ja mitä lahopuissa tapahtuu.

Helsy ehdottaa, että kaikki luonnonsuojelualueen rakenteet ovat puisia.

Helsyn myös toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelman lukua 4.3.2 (Käävät ja orvakat) kannattaa päivittää vastaamaan Helsingin luontotietojärjestelmästä löytyvää, vuonna 2021 tehtyä kääpäalueen päivitystä. Siinä on listattu muun muassa kaikki alueelta v. 2011–2021 havaitut Punaisen kirjan lajit ajantasaisine uhanalaisluokkineen.

Vastine

Myös esittelijän mielestä uusi, laajempi rajaus ja liikkumiskielto rinne- metsässä polkujen ulkopuolella turvaavat paremmin uhanalaisten lajien ja luontotyyppeiden ominaispiirteiden säilymisen.

Koirapuiston suunnittelu oli aloitettu kaupungilla samaan aikaan luonnonsuojelun suunnittelun kanssa. Koirapuiston suunnitelmassa luonnonsuojelun reuna-alueen metsät rakennettaisiin koirapuistoksi tai sen istutetuksi reuna-alueeksi. Koirapuiston suunnittelusta vastaavien kanssa on todettu, että koirapuiston vuoksi kaadetaan mahdollisimman vähän metsää. Myös koira-aitausten kokoa ja sijaintia on vielä mahdollista muuttaa.

Haavikon osalta on todettu, että alue on hoidettua metsää, jota hoidetaan jatkossakin monimuotoisena, jotta kaarnakäpä säilyy siellä.

Luonnonsuojelu- ja luontoalueiden kuluminen on iso ongelma Helsingissä. Luonnonsuojelun alueet ovat monelle lähiluontoa ja käyttäjiä on paljon. Hyvin usein rakentaminen tulee lähelle luonnonsuojelun alueita, jopa vain kahden metrin päähän. Esittelijä on samaa mieltä siinä, että luonnonsuojelun alueiden lisäksi on oltava riittävästi myös muuta luontoa, missä voi harrastaa, sillä luonnonsuojelun alueilla voidaan joutua rajoittamaan käyttöä luontoarvojen turvaamisen vuoksi. Riittävien luontoalueiden säilyttäminen on laaja kysymys, johon tulisi pyrkiä koko kaupungin suunnittelussa, ja jota tulisi edistää kaikissa yhteyksissä. Viime kädessä luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen turvaa myös ihmisten viihtymisen ja terveyden.

Myös esittelijän mielestä on tärkeää turvata Vantaanjoen varren viher yhteyden säilyminen. Joki ja sen rantavyöhykkeet tarjoavat hyvin monipuolisesti metsäisiä ja avoimia viherverkoston osia, joita kaikkia tulisi vahvistaa. Itse joki muodostaa myös tärkeän siniverkoston yhteyden.

Veräjämäen opasteiden suunnittelun on tarkoitus alkaa vuonna 2023. Opasteiden yhdeksi aiheeksi otetaan lahopuu ja sillä oleva elämä. Myös kulkurajoituksia tuodaan esiin positiivisessa hengessä.

Luonnonsuojelun alueiden rakenteet pyritään tekemään puusta.

Hoito- ja käyttösuunnitelman lukua 4.3.2. on täydennetty uusimmilla kääpä- ja orvakkahavainnoilla.

HSY:n lausunto

HSY lausui Veräjämäen metsän luonnonsuojelun alueen perustamisesta valmistelun aiemmassa vaiheessa. Tätä esitystä laadittaessa HSY:n kanssa neuvoteltiin vesilaitoksen rakenteisiin ja rauhoitusmääräyksiin liittyen. Rauhoitusmääräyksissä on HSY:n näkemykset otettu huomioon, joten HSY totesi, että heillä ei ole tarvetta antaa uutta lausuntoa.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan tehdyt muutokset

Hoito- ja käyttösuunnitelman lukua 4.3.2. on täydennetty sisällyttämällä siihen tuoreimmat kääpä- ja orvakkahavainnot.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Veräjämäen metsän raja
- 2 Veräjämäen metsän hoito- ja käyttösuunnitelma 2023-2032
- 3 Lainhuutotodistus 91-408-1-0
- 4 Lainhuutotodistus 91-411-1-159

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.02.2018 § 30

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 15.12.2017 § 110